

JAARLIJKSE BOSBOUWDAG

Medegedeeld wordt, dat de bosbouwdag dit jaar zal worden gehouden op vrijdag, 28 augustus, in de omgeving van Winterswijk. Ter zijner tijd zal nog een afzonderlijke convocatie aan de leden worden toegezonden.

VERLENGING C.A.O. BOSBOUW

De C.A.O. voor de Bosbouw zal worden verlengd tot en met 30 september 1959. Waarschijnlijk zullen eind juli de onderhandelingen omtrent een nieuwe C.A.O. een aanvang nemen. De werknemersorganisaties wilden thans nog niet medewerken aan een verlenging tot een latere datum dan 30 september, hoewel het ons dubieus lijkt, dat reeds voor genoemde datum overeenstemming omtrent een nieuwe C.A.O. is bereikt.

PERSONALIA

Onlangs herdacht de heer Chr. Tiemens, plaatsvervangend commandant van de brandweer te Apeldoorn en een zeer bekende figuur in de kringen van de bosbrandweer zijn 40-jarig jubileum; bij deze gelegenheid werd de heer Tiemens benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau, dit — waaraan de burgemeester van Apeldoorn bij de uitreiking der versierselen herinnerde — in het bijzonder voor zijn verdiensten op het terrein van de streekbosbrandweer, waaraan hij een groot aandeel had in de ontwikkeling.

De Nederlandse bosbouwers en in het bijzonder zij, die de heer Tiemens van nabij in zijn werk kennen, zullen zich ongetwijfeld over de hem verleende onderscheiding verheugen; zij wensden hem van harte geluk met de hem ten deel gevallen eer.

Mededelingen van de Nederlandse Bosbouw Vereniging

PERSONALIA

Als opvolger van ir. F. W. Malsch werd vanaf 1 juni 1959 tot directeur van het Staatsbosbeheer benoemd ir. H. W. Schenkenberg van Mierop.

Ir. A. J. Grandjean werd met ingang van 1 mei 1958 bevorderd tot hoofdingenieur als hoofd van de afdeling Bosinrichting en Bosstatistiek van het Staatsbosbeheer.

DE VOORJAARSBIJENKOMST OP 5 EN 6 JUNI 1959

Tijdens de samenkomst in Hotel „Pabst“ te Doorn, waar opnieuw ongeveer 80 leden elkaar begroetten, bleek „het stralende voorjaarsweer“ met het oog op de excursies te worden gewaardeerd, doch de rampspoedige gevolgen voor hetgeen normaal gewaar te worden, doch de zorg behoort, vormden het hoofdmotief van de gesprekken. Waarmede slechts gezegd wil zijn, dat het zwaar valt zich te schikken in het onvermijdelijke.

Na de gezamenlijke lunch werd vertrokken naar de aan de weg van Doorn naar Maarn gelegen bezitting „de Zonheuvel“, waar het gezelschap welkom werd geheten door de heer Everwijn Lange, voorzitter van de Stichting „de Zonheuvel“, die van het bordes van het „Maarten Maartenshuis“ een uiteenzetting gaf van de historie van dit huis en het bosbezit waarin het is gelegen.

„De Zonheuvel“ werd in 1930 door mej. A. van der Poorten Schwartz geschonken aan de Stichting „de Zonheuvel“. De grootte is 50 ha en de opstanden bestonden in hoofdzaak uit oudere groveden en eikenhakhout. In 1933 werd met de hervorming daarvan begonnen, hetzij na kaalkap, hetzij na lichte, waarbij steeds bijzondere boomgroepen gespaard bleven. Daarbij werden steeds kleine tot zeer kleine vlakten in bewerking genomen, waardoor thans een wel zeer aantrekkelijk bosbeeld is ontstaan, waarin de verjongingsgroepen, die thans dus ongeveer 25 jaar als hoogste leeftijd bezitten, een belangrijke functie vervullen. De gedachte werd gewekt, dat door de gevolgde werkwijze voor de verschillende houtsoorten klimatologisch zeer gunstige omstandigheden werden geschapen, die zich in de goede ontwikkeling en de resistentie tegen de huidige droogteperiode van de groepen *Tsuga heterophylla* manifesteerden. Anderzijds zal het wellicht van de groepen *Hedera* moeilijk blijken steeds tijdig en voldoende frequent te dunnen, terwijl de exploitatie in het algemeen moeilijker is door de aanwezigheid van de inderdaad fraaie oude boomgroepen.

Tijdens de excursie, geleid door de rentmeester, ons lid Jhr. E. C. A. de Jonge, bleek echter, dat slechts een sluitende exploitatie-rekening wordt nagestreefd, zodat enige ruimte overblijft voor maatregelen of uitgesteld ingrijpen ten behoeve van het natuurschoon, waarvan „de Zonheuvel“ zeer rijk is. Speciale vermelding verdient de in 1945 na volle grondbewerking gezaaide douglas op een kapvlakte van groveden. De opstand is thans veelbelovend, terwijl in de eerste jaren plantsoen kon worden verkocht uit de dichte bezaaiing. Ook een „mislukking“, in de zin van door gezaaide Am. eik overvleugelde douglas, had alle belangstelling, aangezien de thans ongeveer 25-jarige Am. eik een fraai gesloten opstand vormt met voldoende goede stammen om deze bij een geregelde dunning te bevoordelen. Opnieuw een bewijs, dat de Am. eik op betere — leemhoudende — gronden, mits gesloten aangelegd, wel degelijk een rendabele cultuur kan opleveren, doordat de aanlegkosten zeer gering zijn.

Het tweede gedeelte van de middag werd besteed aan een geheel andere omgeving en daardoor andere mogelijkheden. Het bezoek gold toen het landgoed „Hindersteyn“ te Langbroek, gelegen op de afzettingen van de Kromme Rijn, eigendom van Mr. K. Baron de Wijkerslooth

de Weerdesteyn. Met enthousiasme en kennis van zaken, waarbij bleek, dat „rekenen” hem bij de bedrijfsvoering als basis diende, werd eerst een inleiding gehouden, waarna een wandeling over de 70 ha grote bezitting volgde. Geheel aangepast aan het bodemtype — zware klei, idem op veen, zavelgrond — werd de bestemming van de gronden bepaald, zodat bos (populier, es, eik, iep), griend en boomgaard de drie onderdelen van dit bedrijf uitmaakten.

Het meest spectaculaire vormde vanzelfsprekend het arbeidsintensieve griendbedrijf, dat voor slechts weinig bosbouwers min of meer bekend is. In dit geval betrof het grienden voor snijteen, die jaarlijks worden gesneden, waarbij de kosten voor onderhoud de belangrijkste post op de exploitatie-rekening vormen. Een dergelijk bedrijf staat of valt met het onderhoud, zodat getracht wordt langs chemische weg de kosten te beperken. Gedeeltelijk is men daarin geslaagd, doch met name de haagwinde vormt een dusdanige bedreiging, dat nawieden in handkracht nodig is, wat tijdens de excursie juist werd uitgevoerd. Evenals de houtprijzen in 't algemeen in het afgelopen seizoen een daling te zien gaven, was ook de teen niet aan de prijs, en daarmee gaf de exploitatie nauwelijks een netto resultaat. Ook in dit bedrijf heeft men echter hoop op beter jaren in het besef, dat de ups en downs er altijd zijn geweest. Ir. W. D. J. Tuinzing, Rijksconsulent voor de griend- en rietcultuur, die tevens aanwezig was, kon de vele vragen mede beantwoorden, zodat van een zeer leerzame en geslaagde excursie gesproken kan worden.

Op vrijdagavond, voorafgaande aan de vergadering, hield Jhr. W. H. de Beaufort een inleiding tot de excursie van de volgende dag naar „den Treek”, die vooral tot zijn recht kwam tijdens het vertonen van een collectie lantaarnplaatjes betreffende de bezitting. In zijn voordracht week de inleider waarschijnlijk enigszins van zijn schema af, door zijn liefde voor het Nederlandse bos te uiten en de ontwikkeling weer te geven, zoals deze zich in Nederland heeft voorgedaan. Een ontwikkeling die, geboren uit het particuliere initiatief, tenslotte resulteerde in het bezit van een Staatsbosbeheer. een Ned. Heidemaatschappij en een Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, die, naar het oordeel van spreker, voorzien in de behoefte van het Nederlandse bos, „dat meer vraagt dan een perfecte houtvesterij”. Daartoe is het landschap mede bepalend en dit is gediend met de variatie, die het landgoed brengt in het Nederlandse bos.

Op dit landgoed heeft men te maken met een levensgemeenschap, in de ruimste zin, waarin de „opwonenden”, aldus spreker, zo'n belangrijke rol spelen. Dit vormt als het ware een „gezin”, waarvoor de overheid begrip blijkt te krijgen.

Het was reeds vrij laat, toen met de Algemene ledenvergadering begonnen kon worden, die daardoor echter géén minder vlot verloop had. In de nieuwe notulen-commissie werden benoemd ir. A. Bakker, ir. A. J. Grandjean en ir. J. Sipkens. Ten aanzien van de najaarsbijeenkomst stelde het bestuur voor te vragen of de reeds eerder voorgenomen excursie naar het Kroondomein thans wellicht ondernomen zou kunnen worden. Voor het voorjaar 1960 staat vervolgens Zuid-Limburg reeds op het programma, terwijl de najaarsbijeenkomst in dat jaar in het teken zal staan van het 50-jarig bestaan van de Vereniging. Door de Studiekring-

commissie zal in 1960 de volgende bijeenkomst worden georganiseerd, met als onderwerp „de Bedrijfsorganisatie in groot- en kleinbedrijf”.

Op zaterdagmorgen, 6 juni, werd de excursie naar het landgoed „den Treek” gehouden, eigendom van de N.V. van die naam, waarbij Jhr. W. H. de Beaufort en de heer R. C. J. Bakhuizen van den Brink als gidsen fungeerden. Beter is het te spreken van het landgoed „den Treek-Henschoten”, omdat de beide landgoederen „den Treek” en „Henschoten” wel tot één, in hoofdzaak bosgebied, zijn samengegroeid, doch historisch geheel verschillend zijn ontstaan.

Het landgoed is gelegen onder de gemeenten Leusden, Woudenberg, Maarn en Zeist en is 2030 ha groot, waarvan $\frac{3}{4}$ gedeelte bos, waarvan 1336 ha bedrijfsbos en 200 ha parkbos. In de oorlog werd 30% van de houtvoorraad geveld. Op grond van het door prof. Becking in 1953/54 tot stand gekomen bedrijfsplan, dient hiervan jaarlijks 16 ha te worden herbebost. De tocht naar de verschillende objecten werd met twee autobussen ondernomen. Het eerste object vormde het „Zandgat” te Henschoten, dat aanvankelijk voorzag in de behoefte aan zand voor de schapenhoudery, docht thans dient voor de zandwinning ten behoeve van de wegeaanleg. Aanvankelijk werd op deze plaats clandestien huisvuil uit de omliggende dorpen gestort, dat thans met mate wordt geaccepteerd, omdat het na te zijn ondergewerkt een voor bebossing geschikt terrein oplevert. Men heeft dan ook een regeling getroffen, waarbij een gemeente of een ander, die het vuil aanvoert, dit ook onder dient te werken, volgens aanwijzing van het bosbeheer. Hierbij wordt bijzondere aandacht geschonken aan de landschappelijke waarde van de nieuwe bebossing, die tegen de omringende hogere, met zwaar grovedennenbos bezette kanten, van landschappelijk grote bekoring kan zijn.

Aan de zuidzijde van de weg Woudenberg—Zeist werd vervolgens het „Henschotermeer” bezocht. Voorheen lag hier de heidegruifzandheuvel in dit gebied, die in 1939 tot het waterpeil werd afgegraven ten behoeve van de stellingbouw in de Grebbe-linie. Na veelvuldige bombardementen door de geallieerden, ontstond een „maanlandschap”, dat later tot vuilnisbelt werd herschapen. Na de bevrijding werd besloten een meer te graven, waarbij het huisvuil, overstort met $1\frac{1}{2}$ m zand, als een verhoogde landtong bleef liggen en met eiken werd beplant.

Een wandeling werd gemaakt door het „Kuhn's bos” een 20-jarige groepsgewijze lariks- en douglasbebossing, die als 2e generatie na arme groveden werd aangelegd op ondergewerkt huisvuil.

Een goede indruk werd verkregen van de herbebossing van een oppervlakte van ongeveer 65 ha, waarvan de 40—60-jarige opstanden van groveden ineens ten offer vielen aan de constructie van een „schijnvliegveld” door de bezetters.

Hierna volgde in het Oude Treekerbos een uiteenzetting door prof. Becking, onder wiens leiding de opstand verder wordt behandeld als uitkapbos, volgens een controle-methode, om te trachten langs deze weg ook een economisch meer bevredigend resultaat in dit gedeelte te bereiken. Het bos, bestaande uit verschillende naald- en loofhoutsoorten is over-rijp en werd reeds vele jaren geleden plaatselijk groepsgewijs verjongd, waarmede thans, op basis van de verhouding der inhouds in de verschillende dikteklassen, wordt voortgegaan.

Daartoe werden in 1953 alle stammen boven 16 cm diameter volgens diametertrappen van 4 cm gemeten, wat het navolgende resultaat opleverde. Staande houtvoorraad: groothout, > 48 cm: 50,9%. middelhout, 32—48 cm: 35,4% en kleinhout, 16—32 cm: 13,7%. Er wordt naar een verdeling van de massa over deze klassen gestreefd, die minder geconcentreerd is op de zware bomen, zodat in 1954 tot een uitkap werd besloten, die 40,9 m³ per ha bedroeg (= 14,3% van de aanwezige voorraad) en als volgt was samengesteld: groothout 51,3%, middelhout 36,6% en kleinhout 12,1%. Hierbij werden vooral de slechte stamvormen weggenomen, terwijl de voorraad werd teruggebracht van 286 m³ tot 245 m³ per ha. Het ligt in de bedoeling deze uitkap om de 5 jaren te herhalen. Eind 1958 werd de voorraad opnieuw gemeten. Deze was toen 266 m³ per ha en werd als volgt verdeeld: groothout 53,8%, middelhout 33,1% en kleinhout 13,1%.

Uit deze meting en de uitgevoerde velling resulteert de aanwas in de periode 1953—1958:

groothout	6,9 m ³ /ha = 1,10%
middelhout	7,5 „ „ = 1,74%
kleinhout	5,0 „ „ = 2,95%
ingroei in de meetbare klassen	1,5 „ „

Totale aanwas 20,9 m³/ha in 5 jaren

De aanwaspercentages van het groot- en middelhout tonen aan, dat van deze dikteklassen nog steeds een te hoge voorraad aanwezig is en te weinig jong hout in de hoofdopstand ingroeit. Met het oog daarop werd besloten de uitkap in de komende 5 jaren op ongeveer hetzelfde niveau als dat van 1954 te handhaven. Om het overslaan van bomen in de onoverzichtelijke opstand bij de opmeting en de uitkap te voorkomen, werden de in 1959 uit te kappen bomen met witte verf genummerd, terwijl de blijvende bomen van metalen nummerplaatjes werden voorzien. Bij de volgende opname is dan de diktegroei boom voor boom en ook de ingroei, nauwkeurig vast te stellen.

Tijdens de wandeling door deze proefopstand kon genoten worden van het fraaie bosbeeld en tevens bleek de weinige overzichtelijkheid van de te behandelen opstand.

Na een wandeling langs het zogenaamde Treekermeertje, waarbij het meest westelijk in ons land voorkomende *Juniperus-reservaat* is gelegen, werd de excursie besloten met een door de N.V. Landgoed „den Treek” aangeboden koffiemaaltijd in een aldaar aanwezige oude schaapskooi. Hierna sloot prof. Becking de voorjaarsbijeenkomst, waarop met voldoening kan worden teruggezien.

De secretaris, W. E. Meijerink.